

greppa näringen

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Sveriges bönder om fosforåtgärder: Resultat från en webbenkät med 3 887 lantbrukare

Johan Malgeryd

2018-11-30

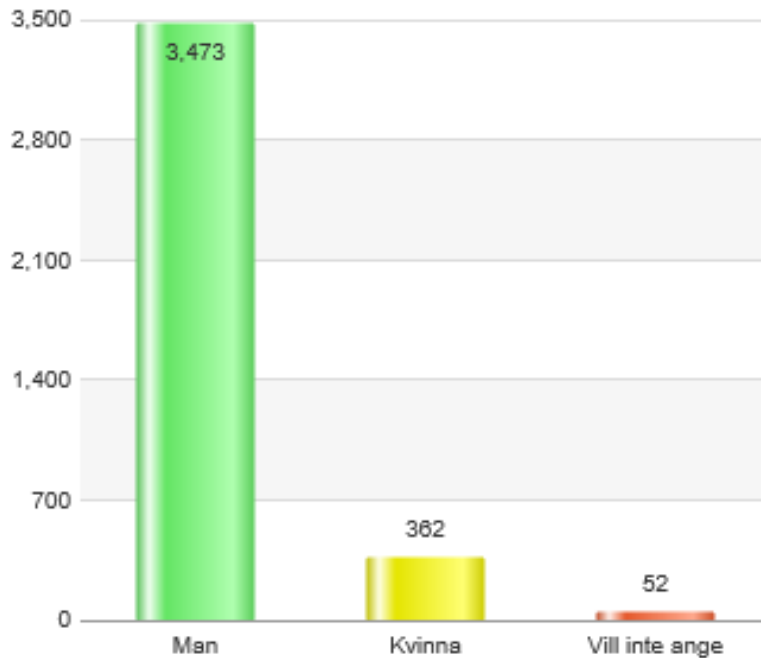
- › Webbenkät, skickades ut till **alla lantbrukare med >20 ha åker** som har en e-postadress i SAM-registret (totalt 13 861 st)
- › Vi fick in **3 887 svar** (28 % svarsfrekvens!)
- › Både **Greppa-medlemmar** och **icke Greppa-medlemmar** har svarat
- › Nordiska Undersökningsgruppen (NU) gjorde jobbet på uppdrag av Greppa Näringen
- › Storlek (antal ha) och fördelning mellan län i det närmaste identiska om man jämför dem som svarat med hela urvalet → **hög reliabilitet** enligt NU

Vi ställde frågor om:

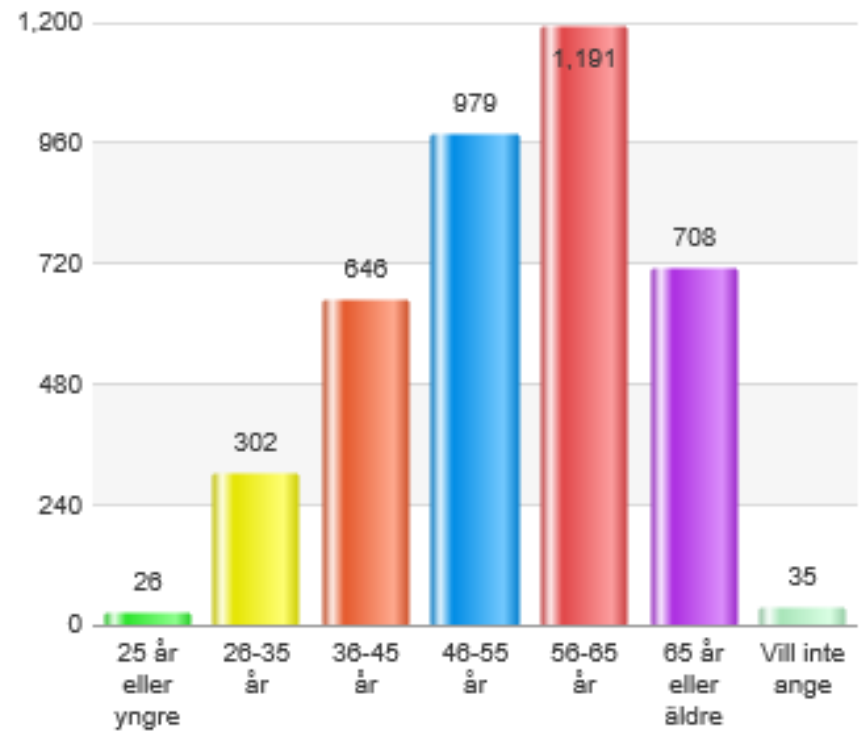
- A. Bakgrundsinformation
- B. Gårdens växtnäringsbalans
- C. Fosforrådgivning
- D. Markkartering och fosforgödsling
- E. Jorderosion och gräsbevuxna skyddszoner
- F. Fosfordammar och våtmarker
- G. Strukturkalkning
- H. Täckdikning och kalkfilterdiken
- I. Fosfor i utfodring

Köns- och åldersfördelning

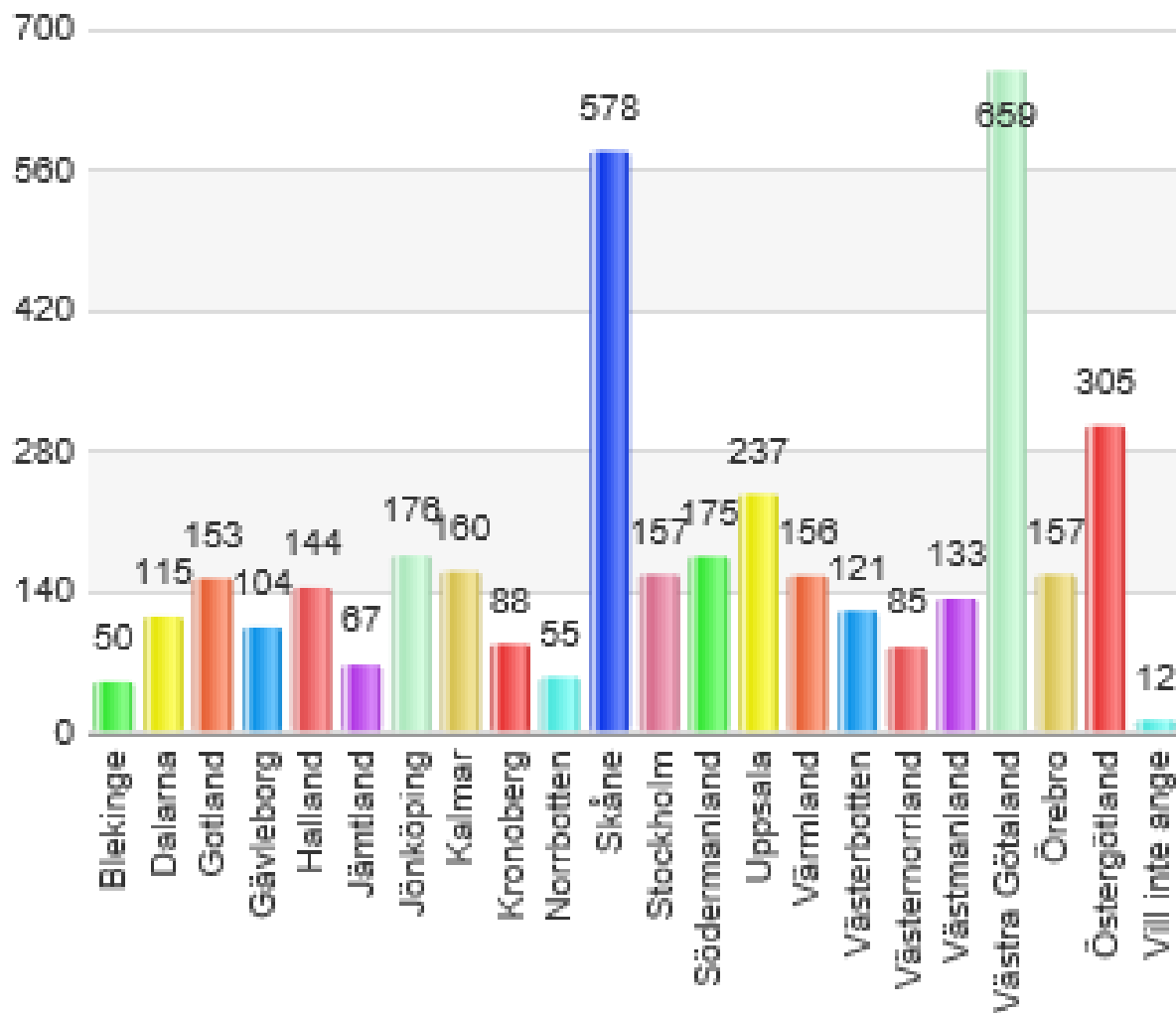
A1a. Kön?

A1b. Ålder?

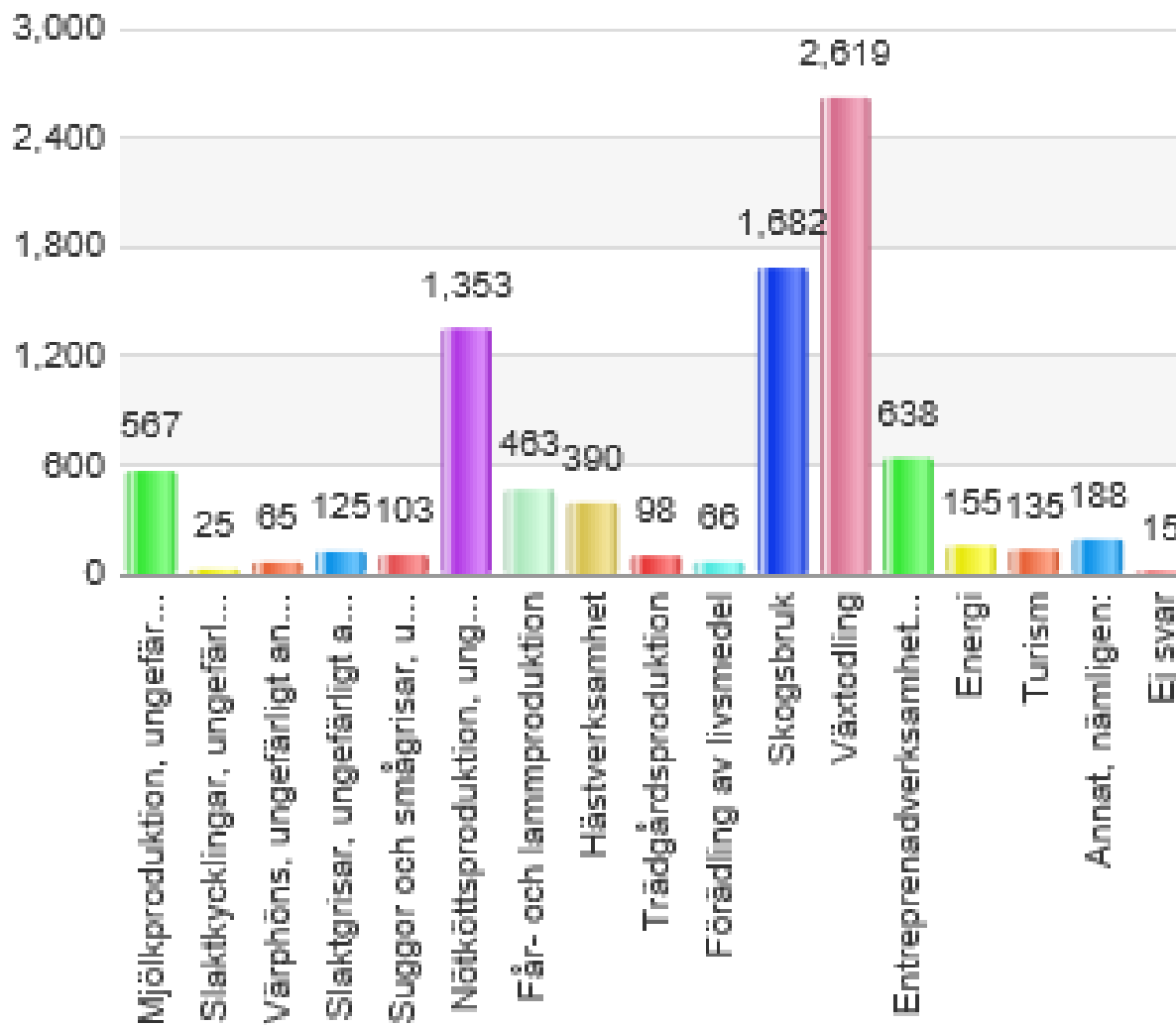

A2. Vilket län bor du i?

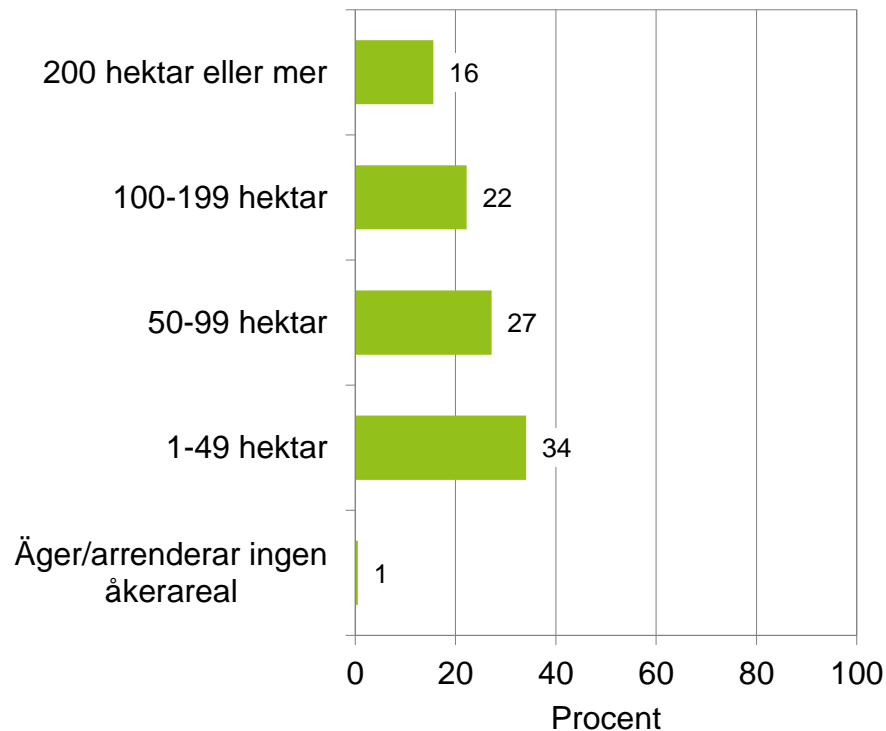
Produktionsinriktning (flervalfråga)

A3. Vilken typ av verksamhet har du i ditt företag/på gården?

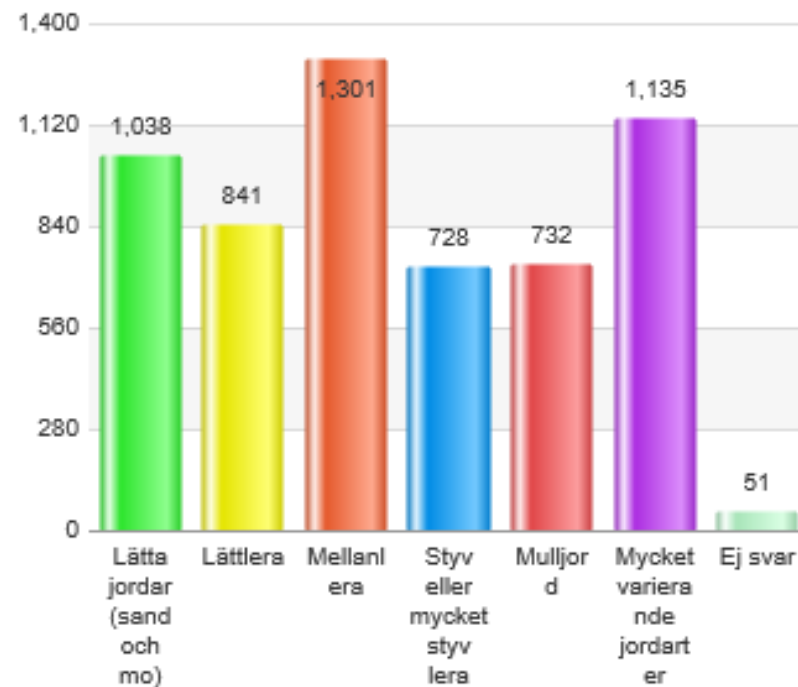

Areal och dominerande jordarter

*A4. Hur många hektar åker brukar du?
(både ägd och arrenderad)*

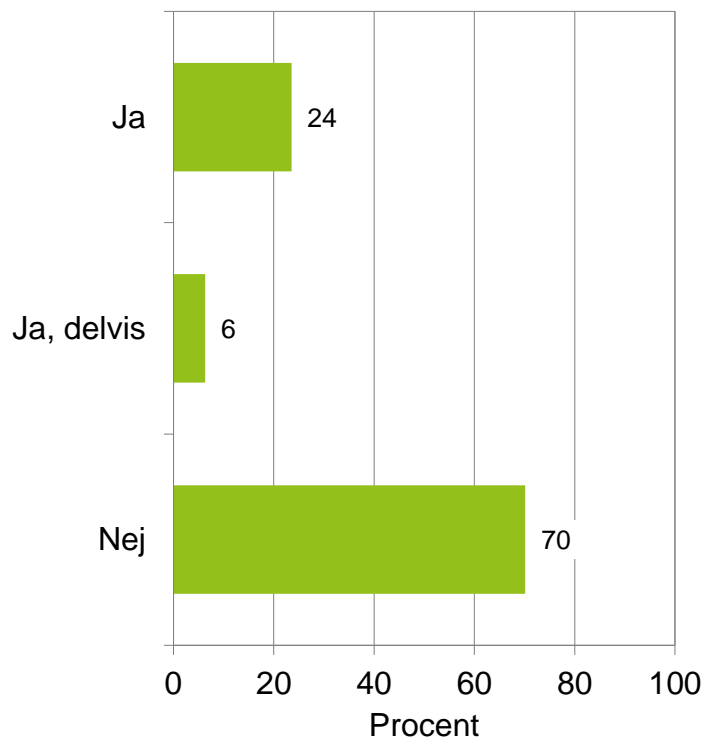

A5. Vilka jordar har du mest av på din gård? (flervalsfråga)

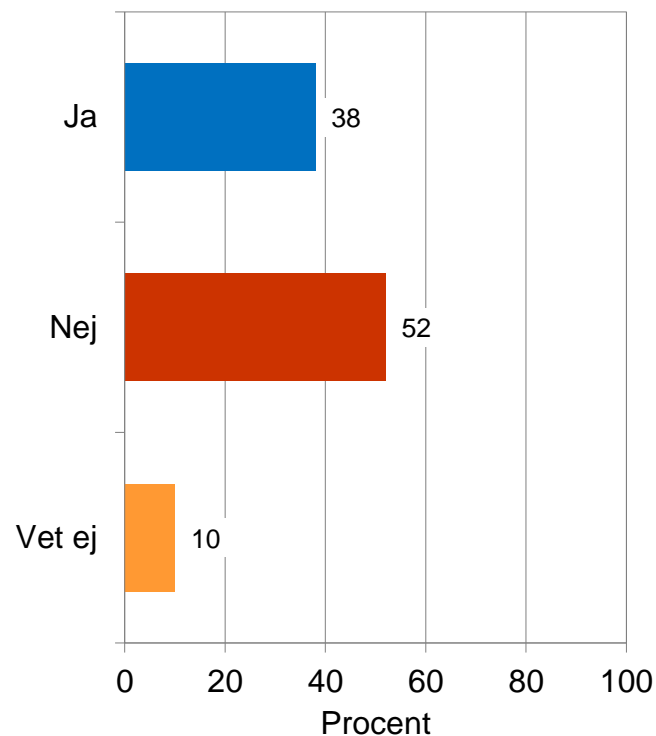

Andel EKO, Greppa-medlem eller ej

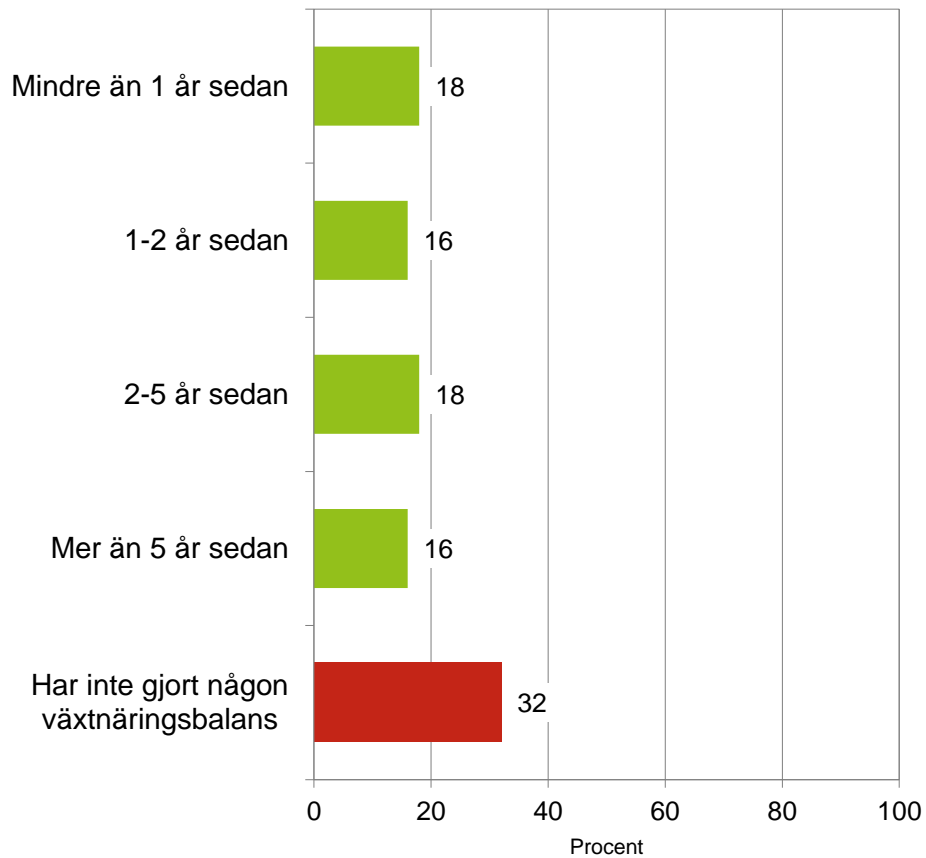
A6. Driver du gården ekologiskt?

A7. Är du medlem i Greppa Näringen?

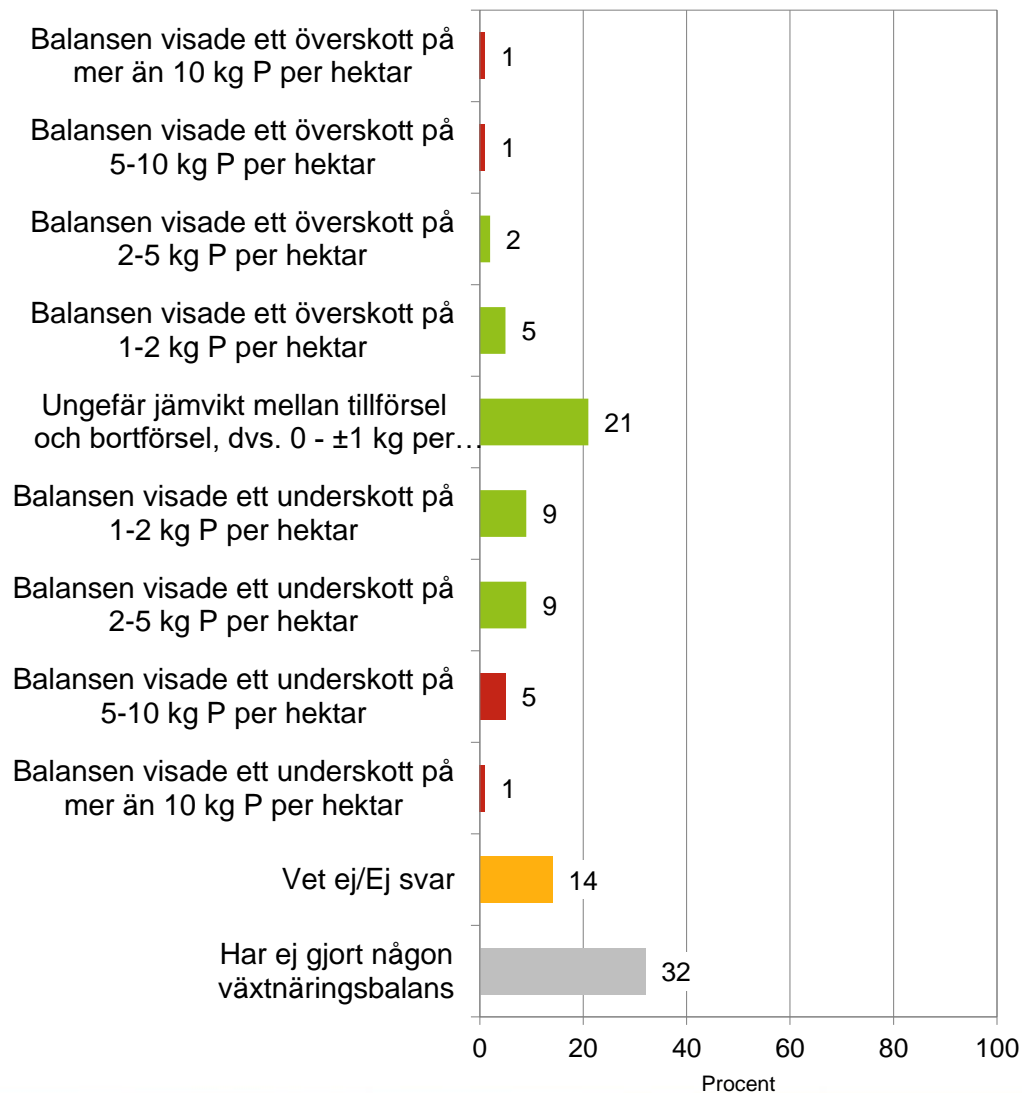

B1. När gjorde du senast en växtnäringsbalans?

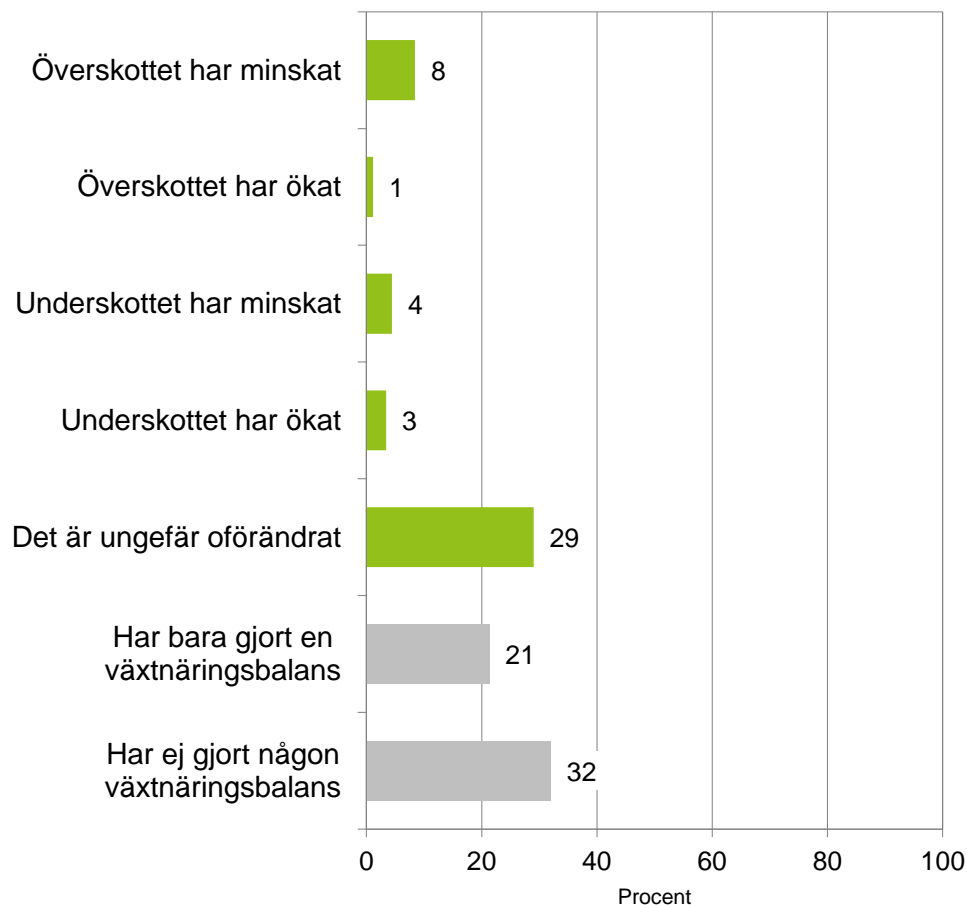
Över- eller underskott av fosfor?

B2. Hade du underskott eller överskott på fosfor i senaste växtnäringsbalansen?

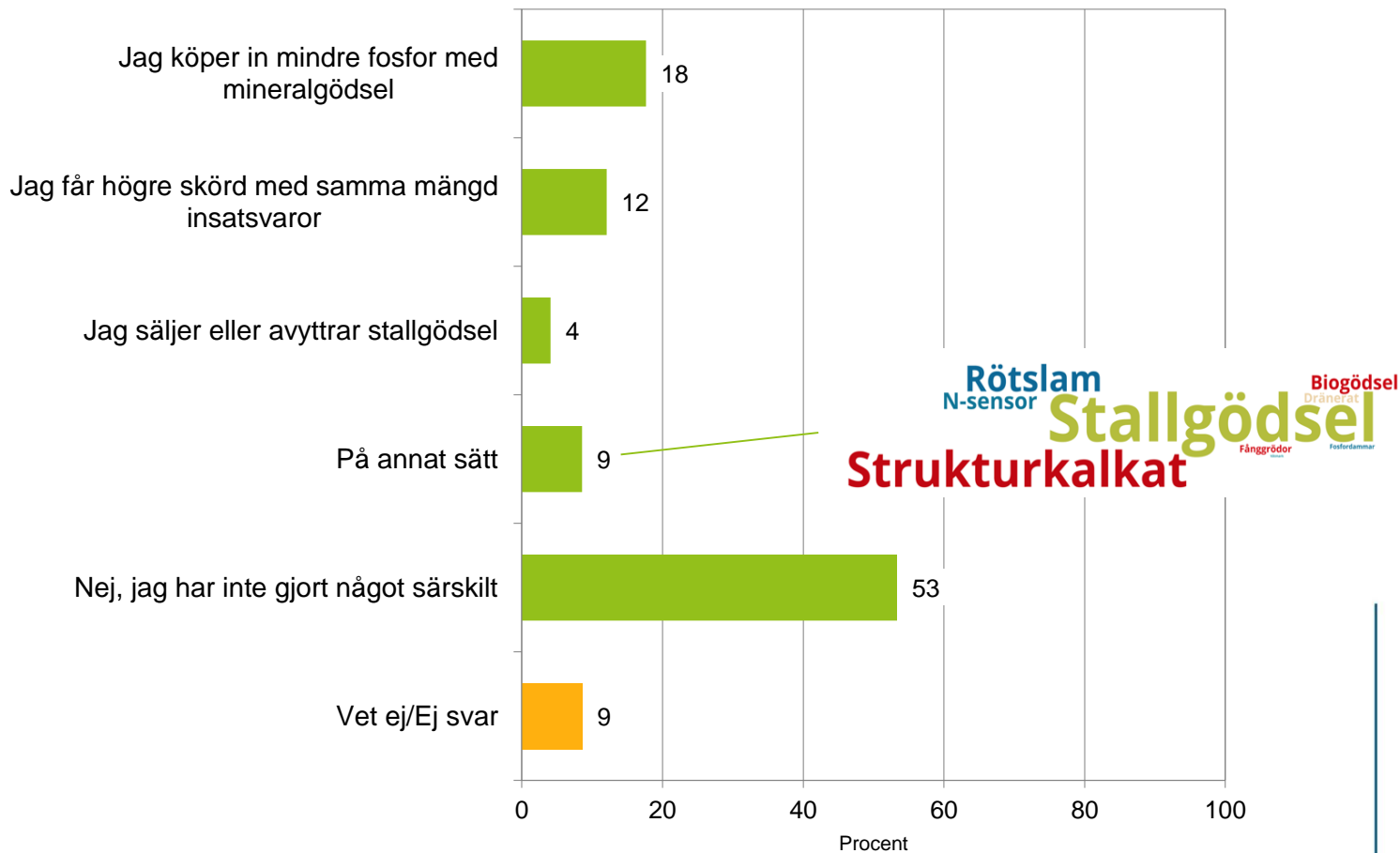
Förändringar i fosforbalansen

B5. Om du gjort flera växtnäringsbalanser, har överskottet eller underskottet i fosforbalansen ändrats de senaste åren?

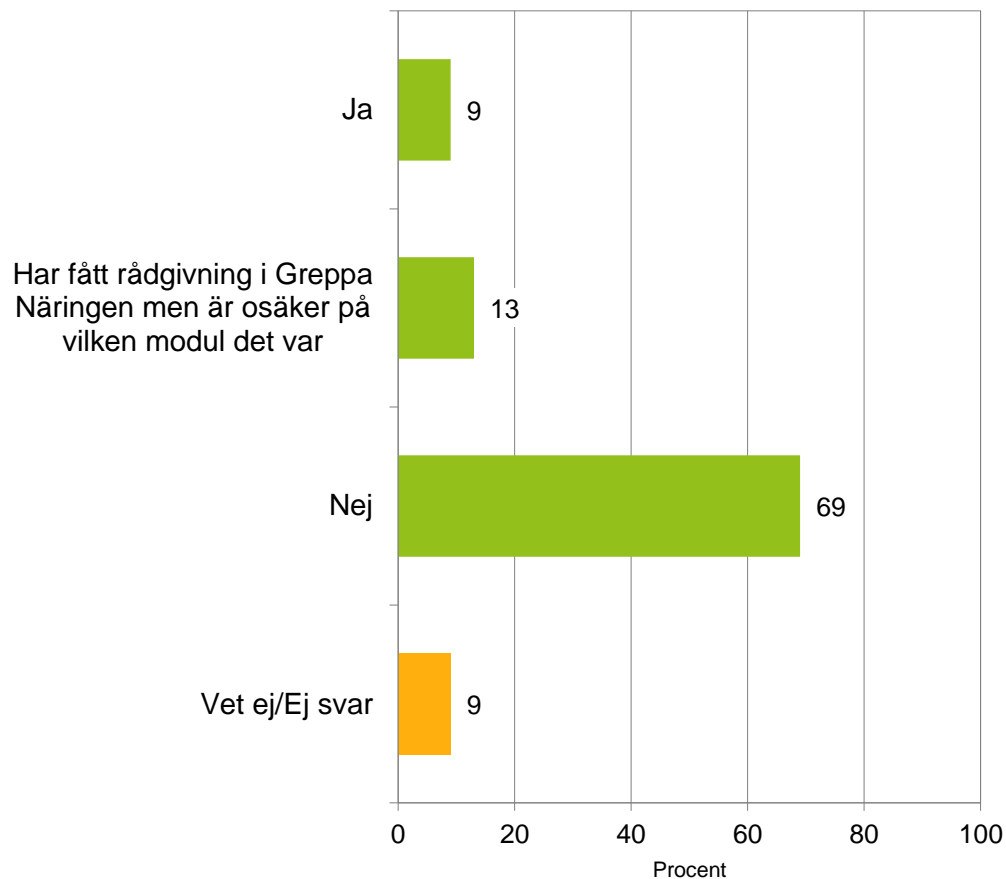

Effektiviserat fosforanvändningen?

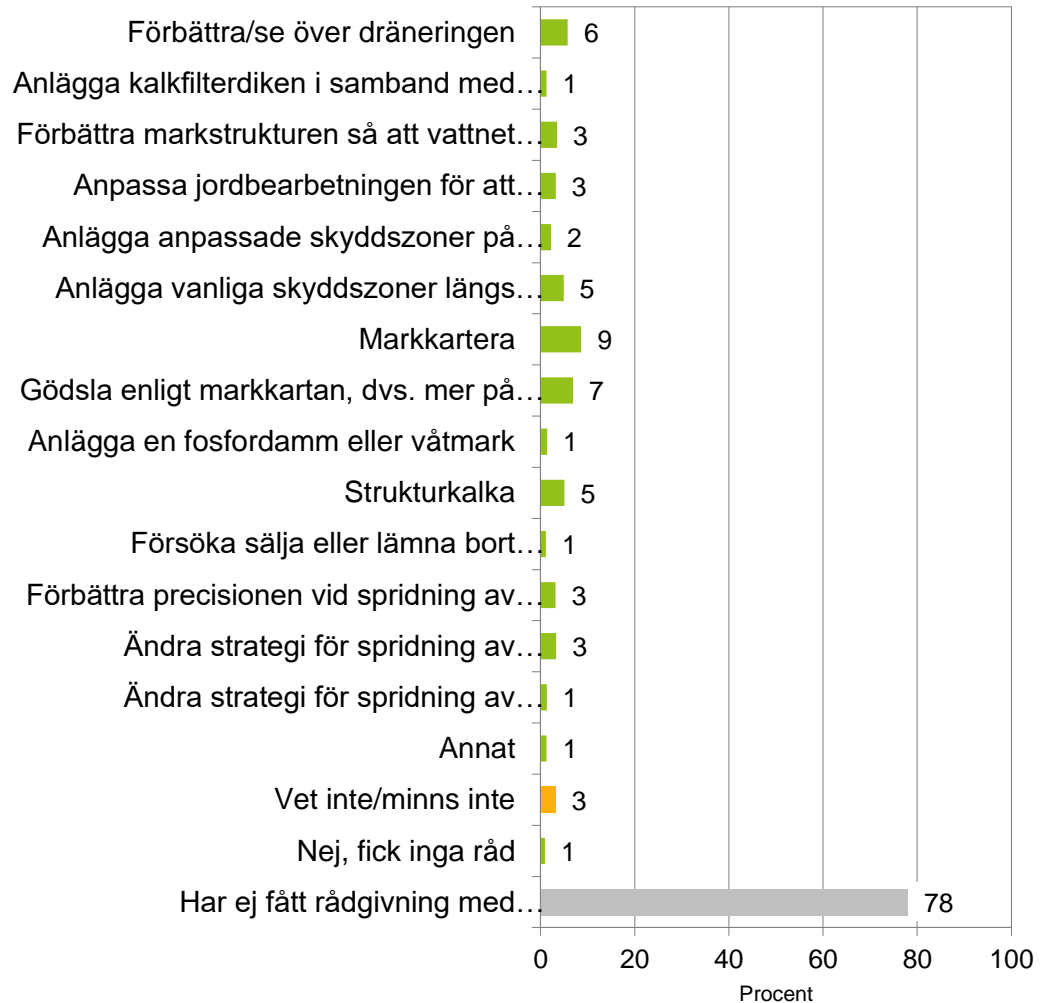
B7. Har du effektiviserat din fosforanvändning i växtodlingen de senaste fem åren?

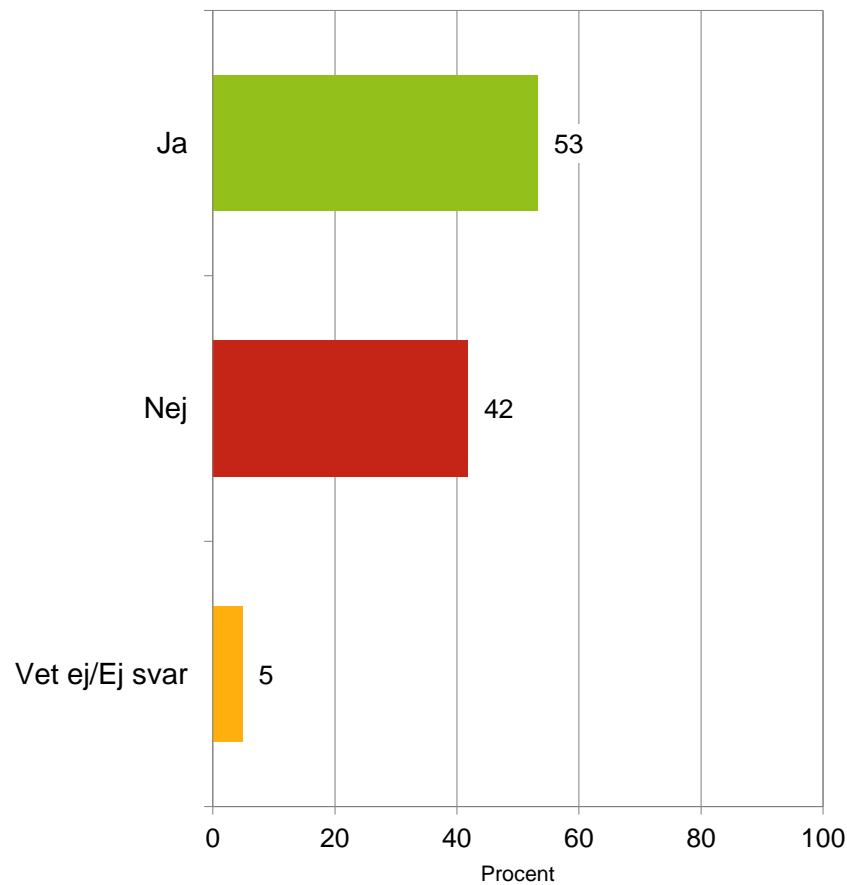
C1. Har du fått rådgivning med fosforstrategimodulen i Greppa Näringsen?

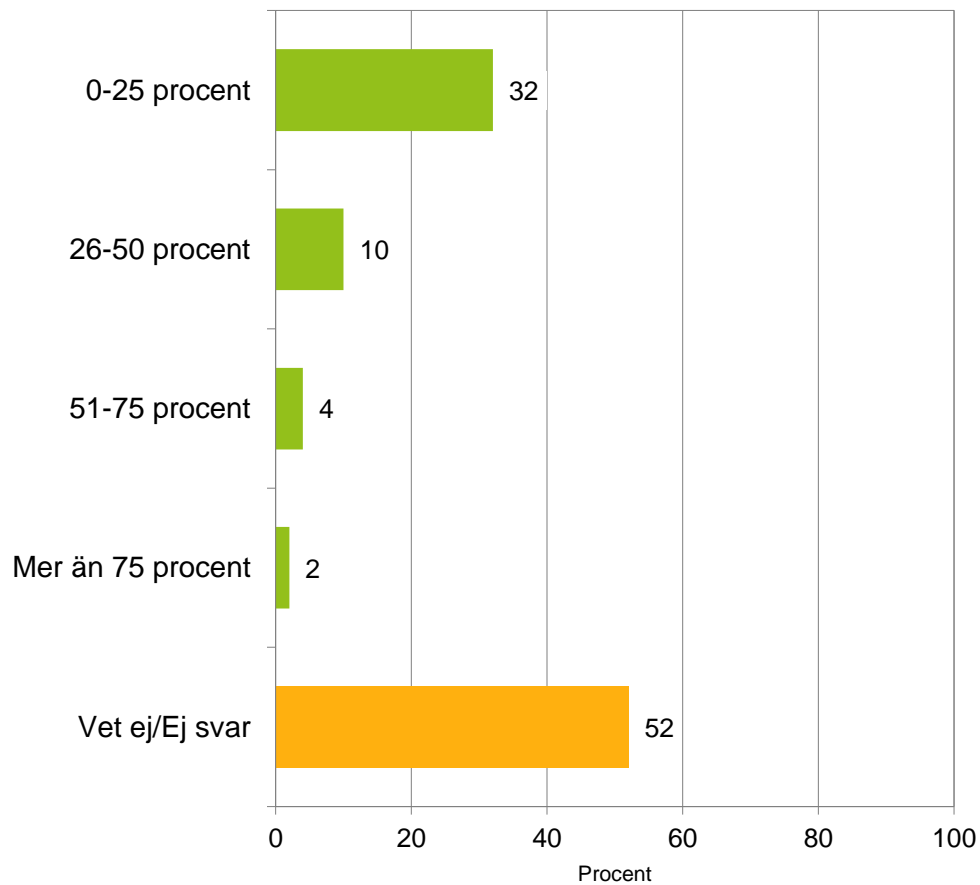
C2. Fick du några konkreta råd om åtgärder för att öka fosforutnyttjandet och minska fosforläckaget, i så fall vilka?

D1. Har du en aktuell markkarta för dina fält? (max 10 år gammal)

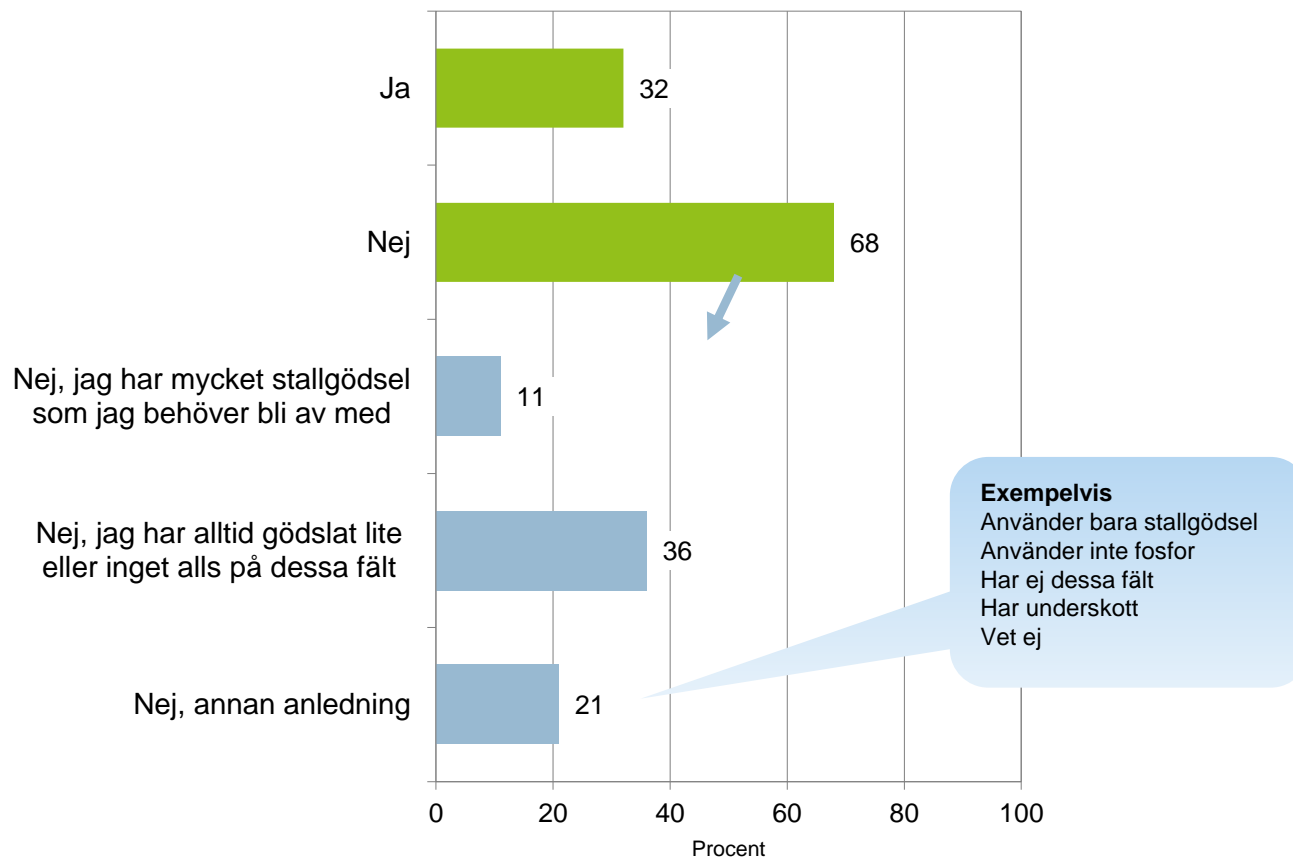

D2. Hur stor andel av din åkerareal har fosforklass IVB eller V?

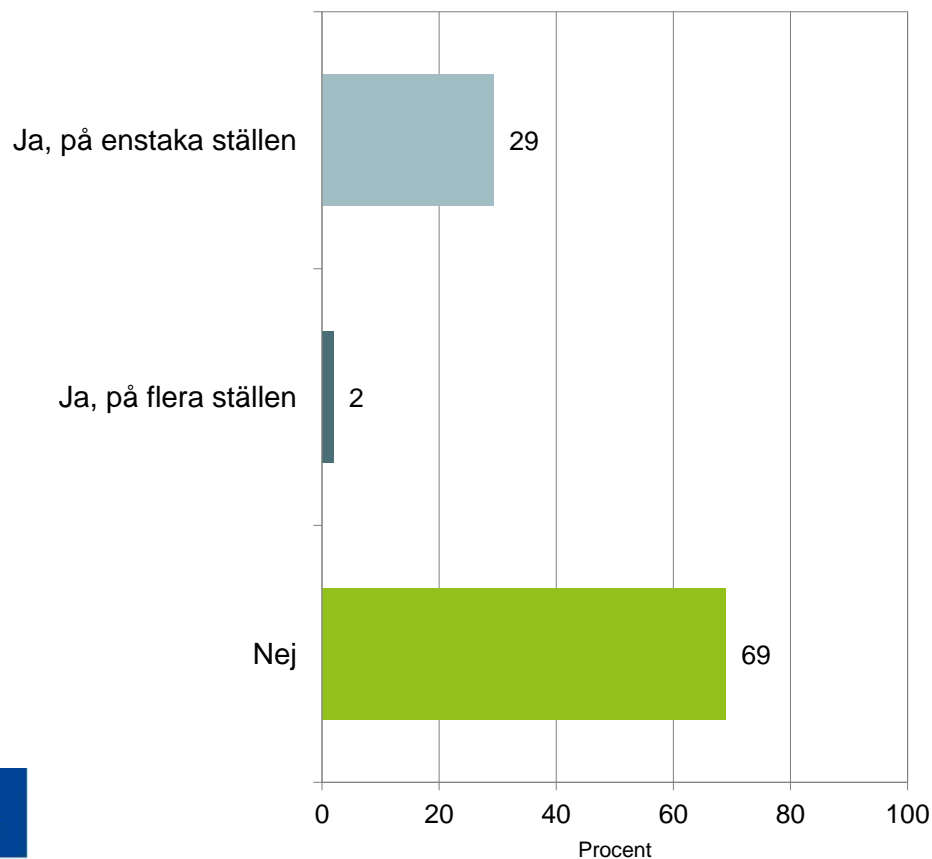

Minskat gödslingen vid hög P-AL-klass?

D3. Har du minskat fosforgödslingen på fält i P-AL-klass IVB och V?

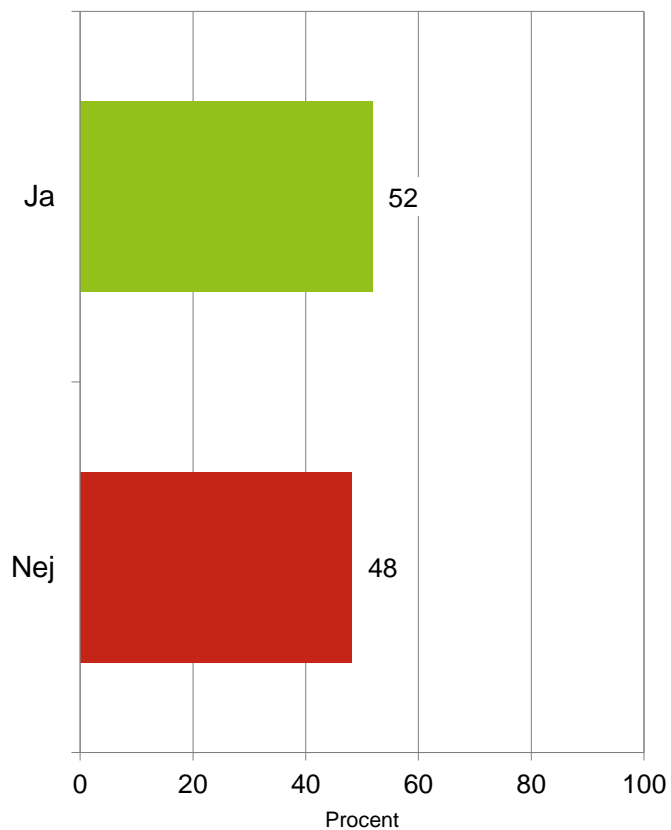

E1. Har du sett att det under vissa tider på året rinner vatten på markytan eller uppstår fläckvis jorderosion på något av dina fält?

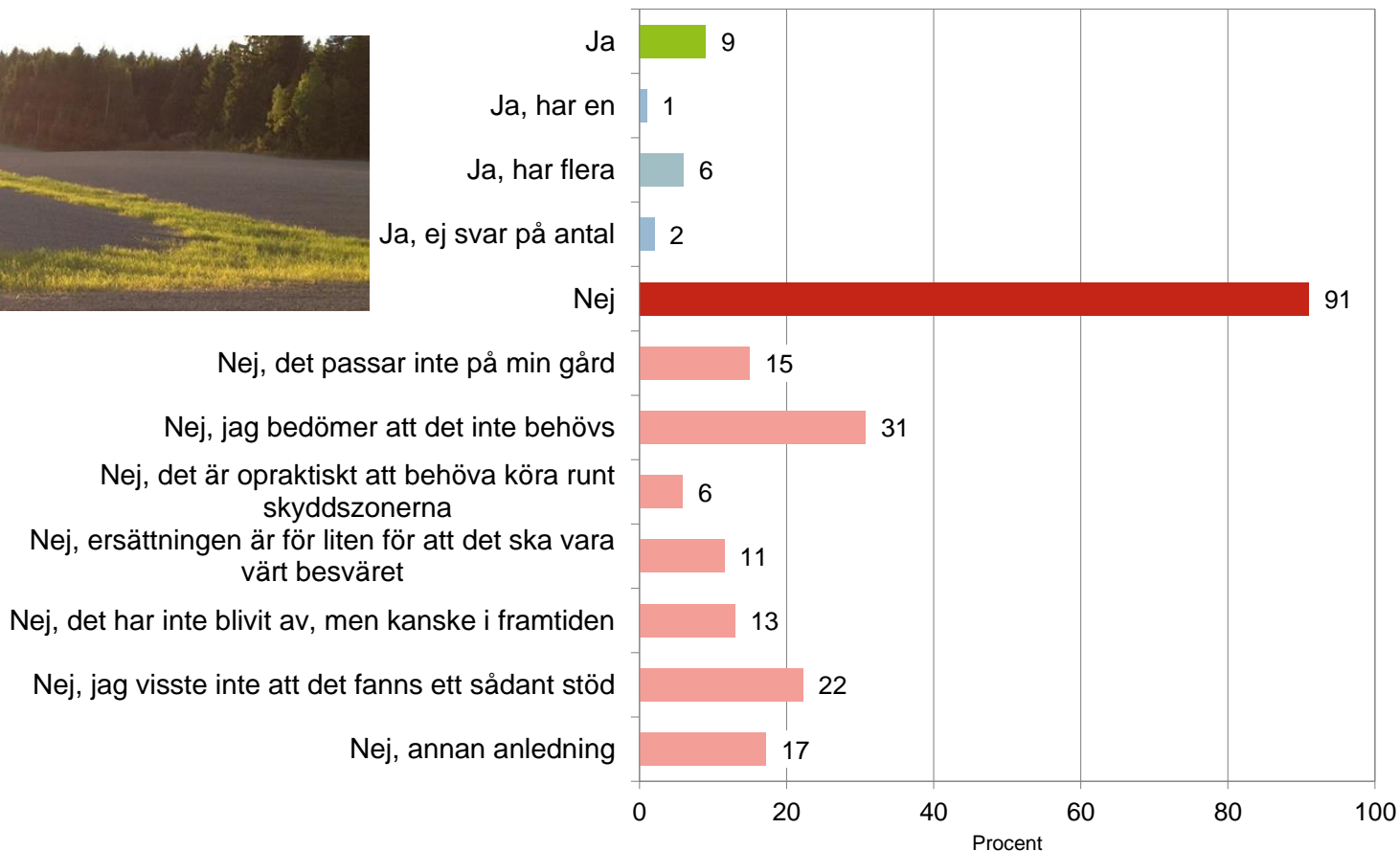
Skydds zoner längs vattendrag

E2. Har du anlagt gräsbevuxna skydds zoner längs diken, sjöar eller vattendrag?

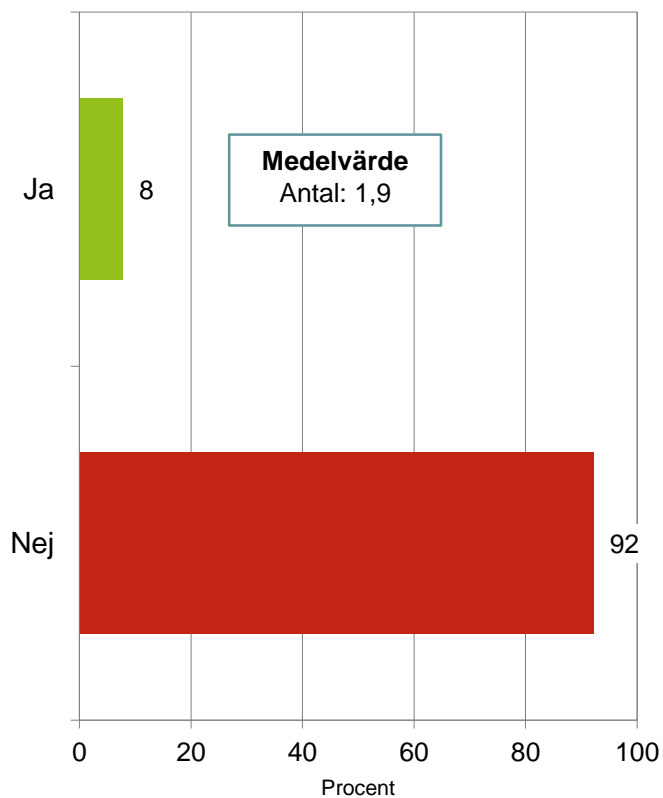

Anpassade skydds-zoner

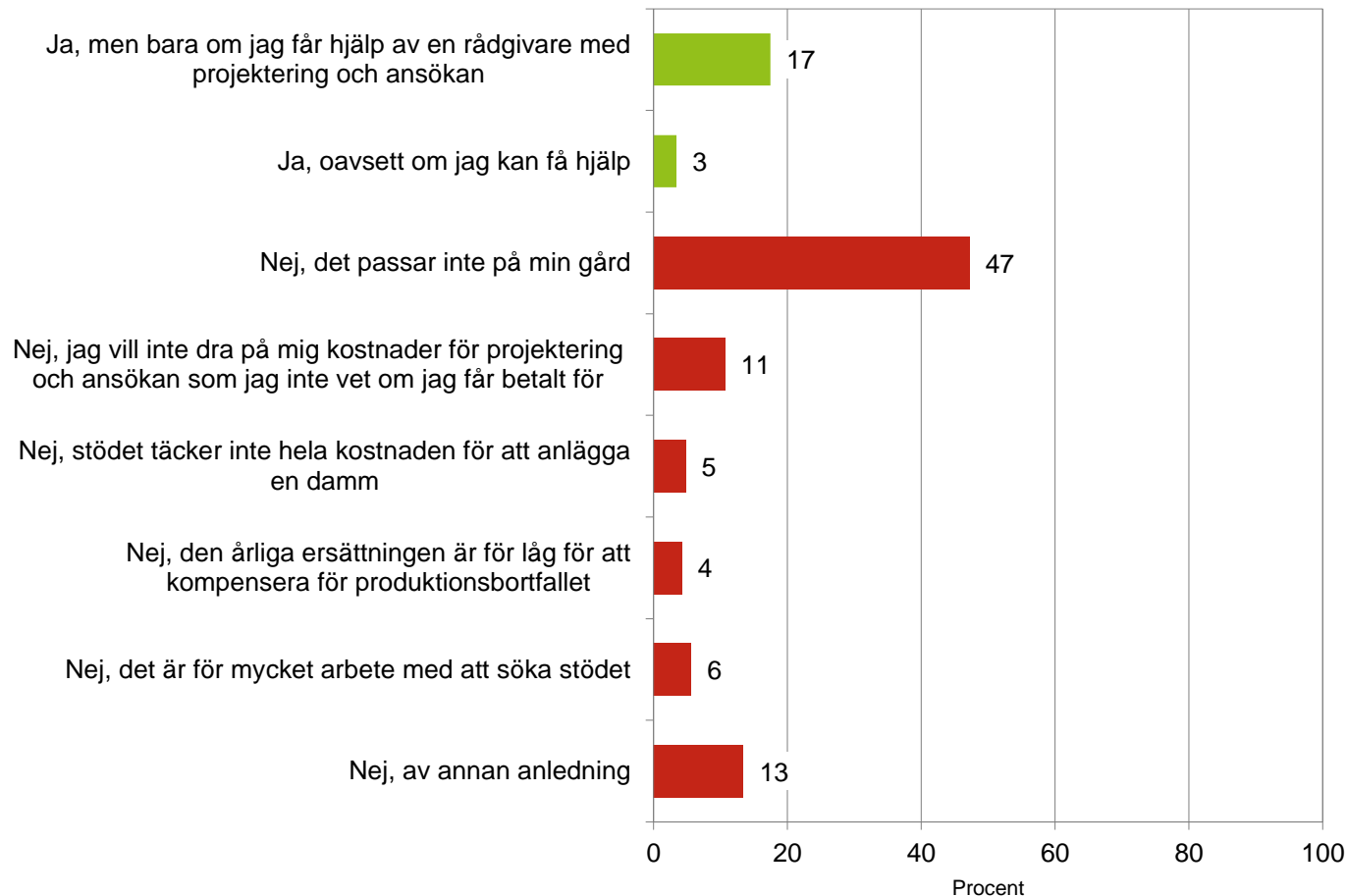
E3. Det finns miljöersättning för gräsbevuxna skydds-zoner runt dräneringsbrunnar eller inne på fältet där jorderosion sker. Har du anlagt en eller flera sådana så kallade anpassade skydds-zoner? Om nej, varför inte?

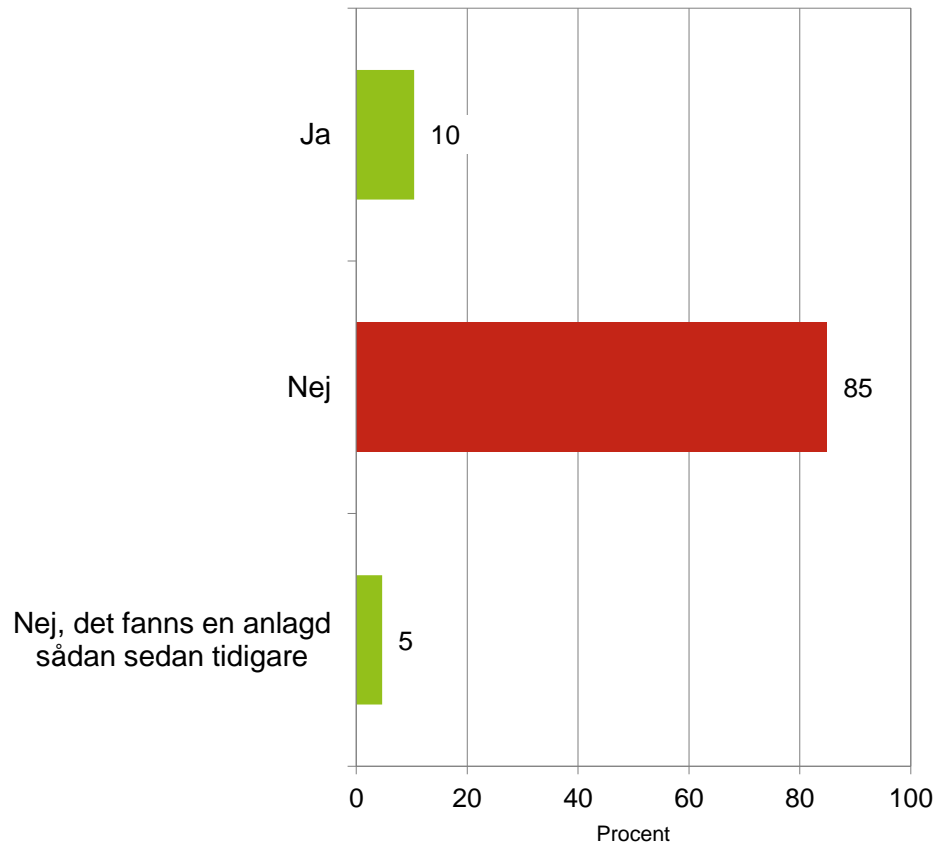
F1. Har du en eller flera fosfordammar på din gård?

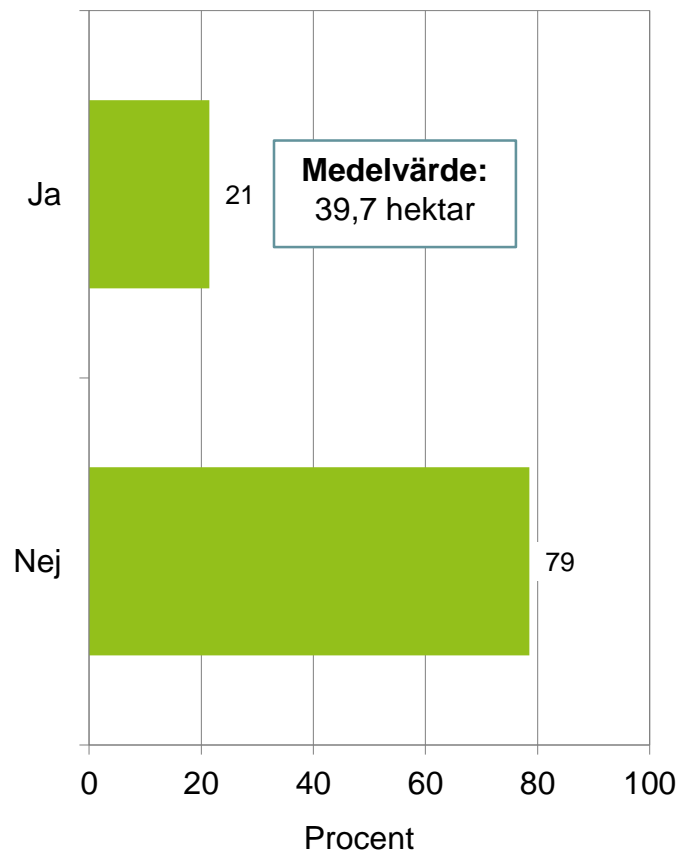
F2. Kan du tänka dig att anlägga en/ytterligare en fosfordamm?

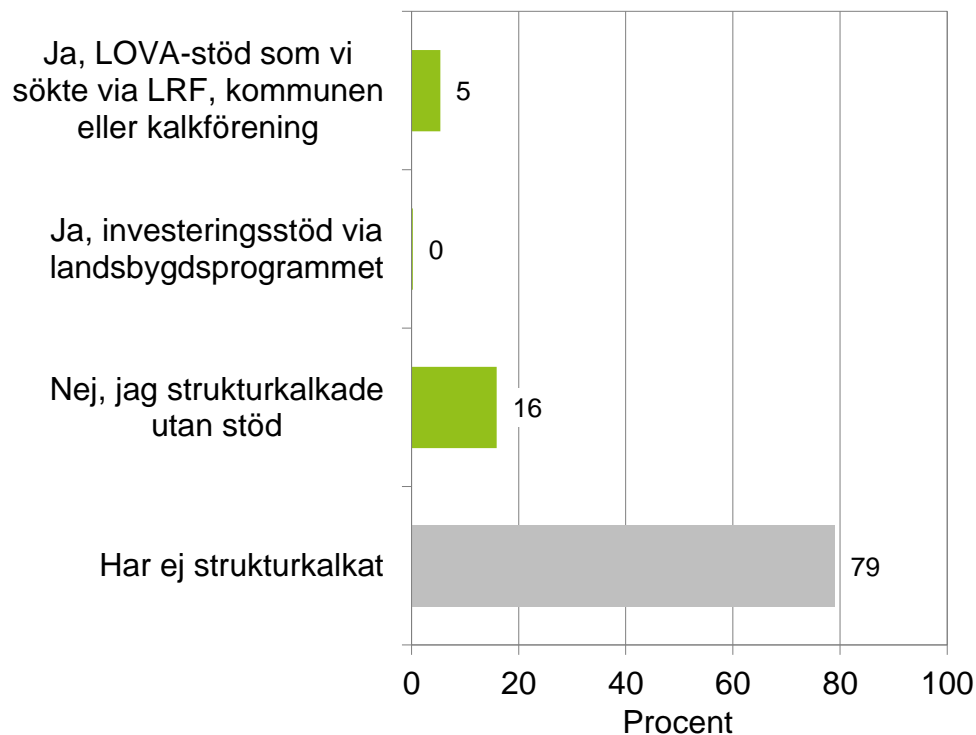
F3. Har du anlagt någon våtmark på din gård?

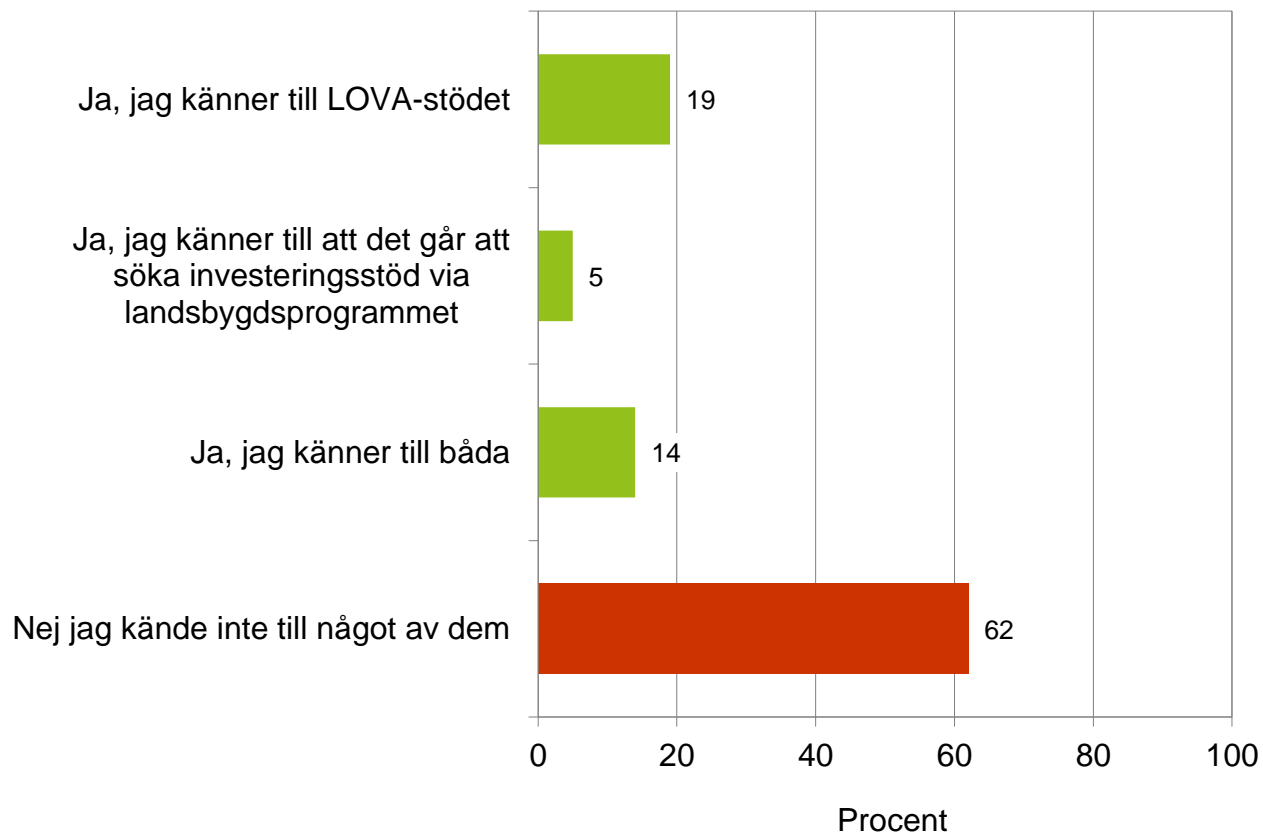
G1. Har du strukturkalkat någon åkermark sedan år 2010?

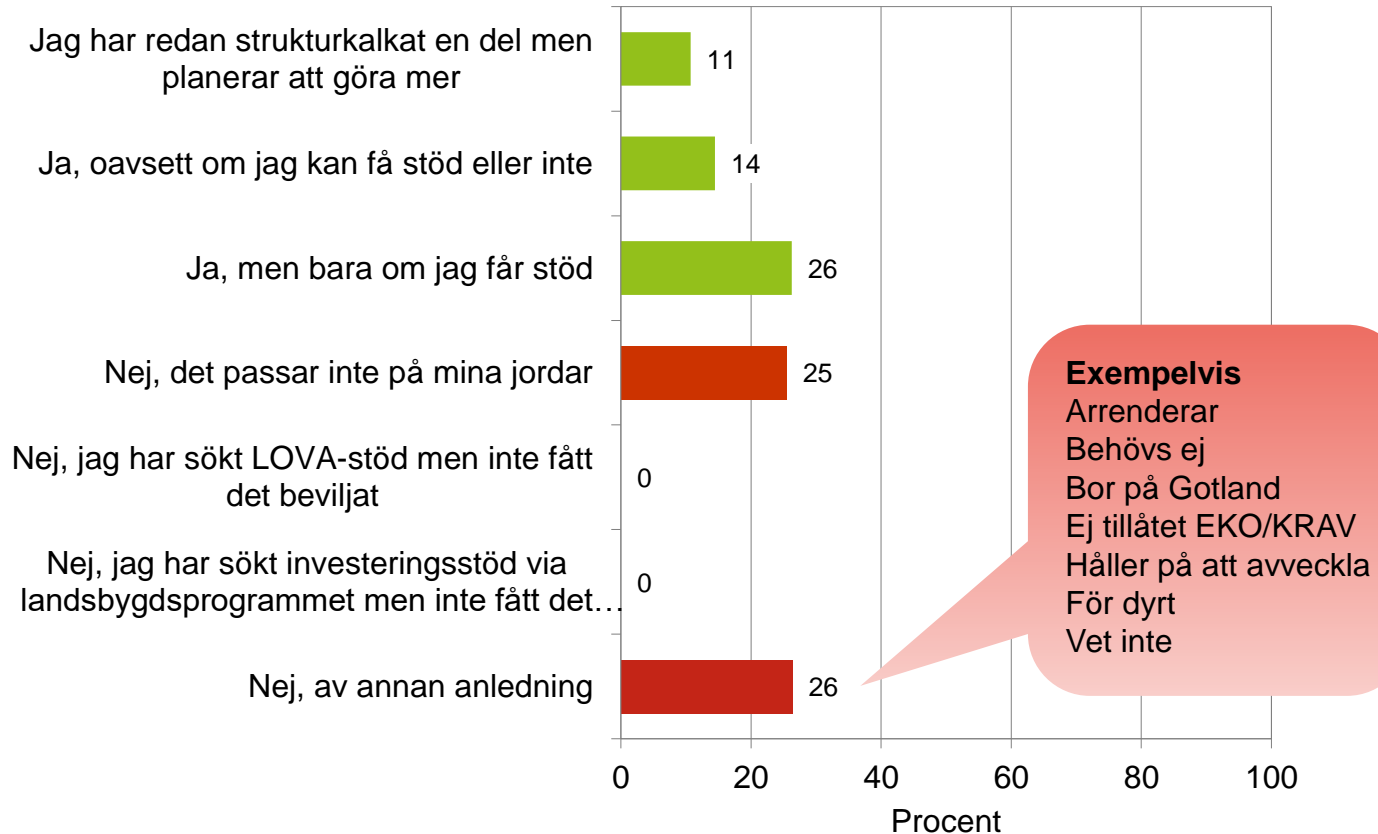
G2. Fick du ersättning från LOVA-stödet eller investeringsstöd via landsbygdsprogrammet från länsstyrelsen vid strukturkalkningen?

G3. Känner du till att det finns två olika stöd för strukturkalkning?

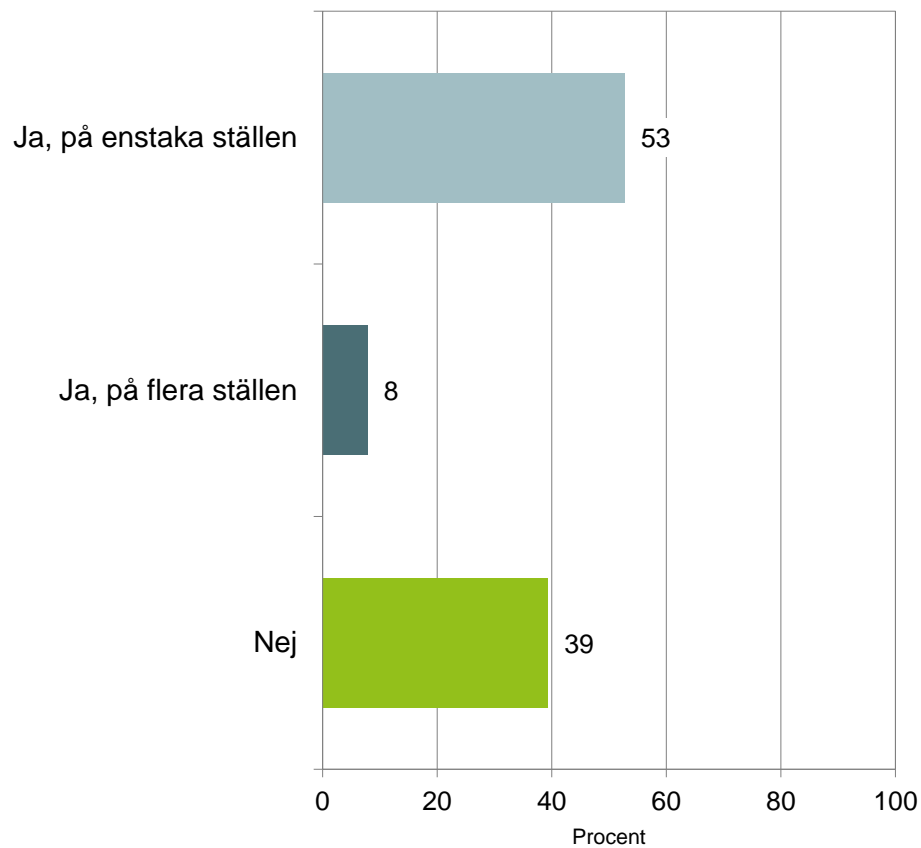

G4. Har du planer på att strukturkalka?

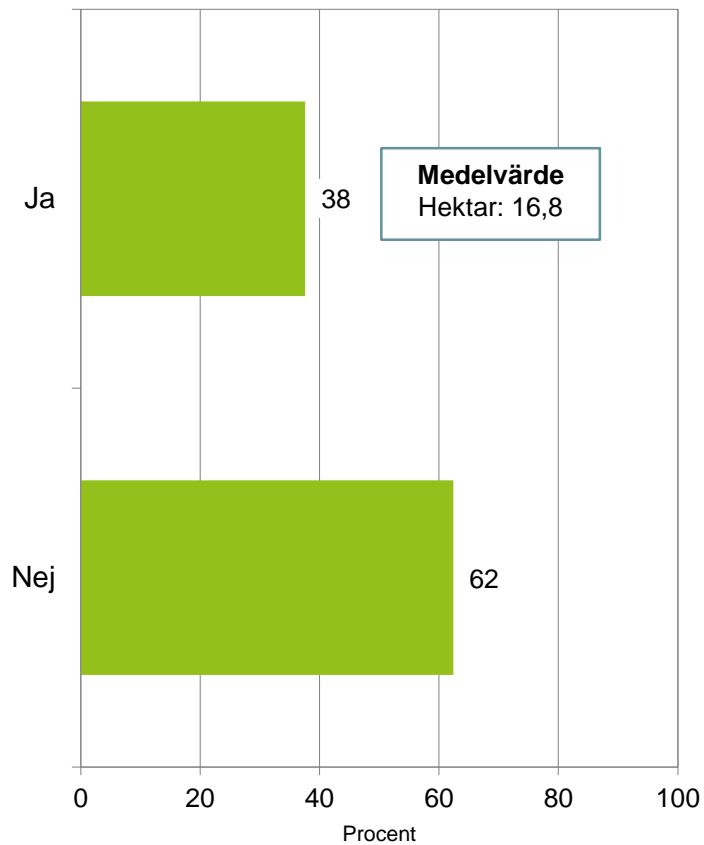
Stående vatten och dålig dränering

H1. Har du problem med stående vatten och dålig dränering på dina fält?

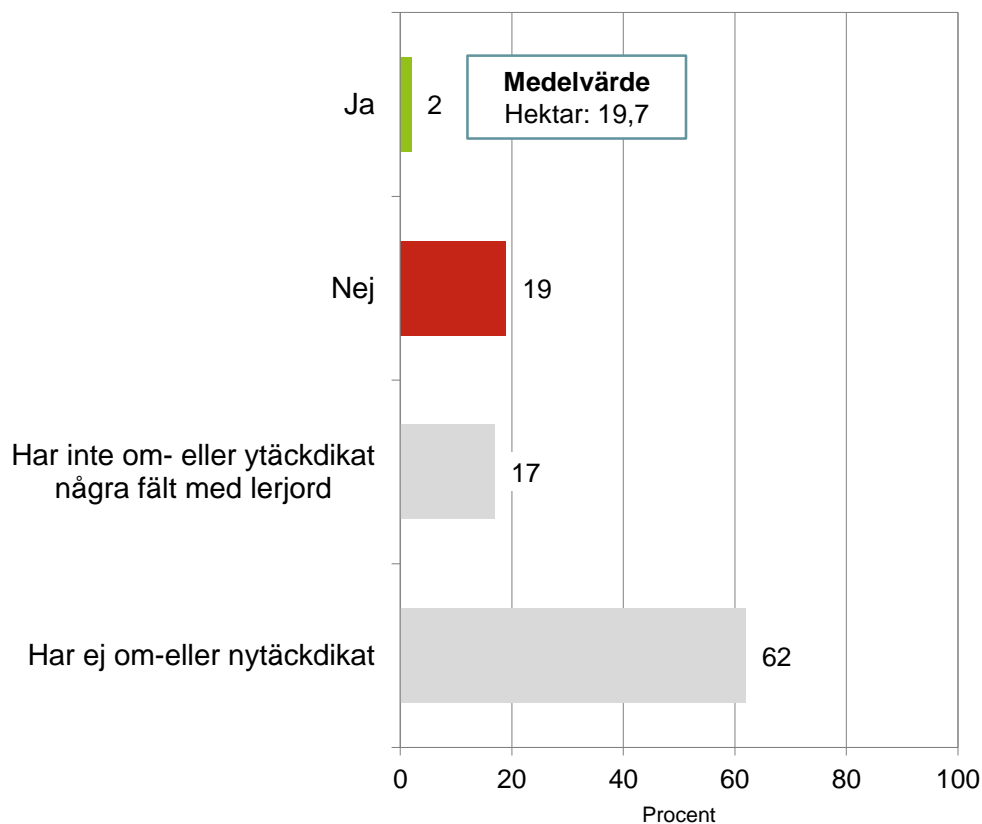

Täckdikat de senaste 10 åren

H2. Har du om- eller nytäckdikat någon del av åkermarken under de senaste 10 åren?

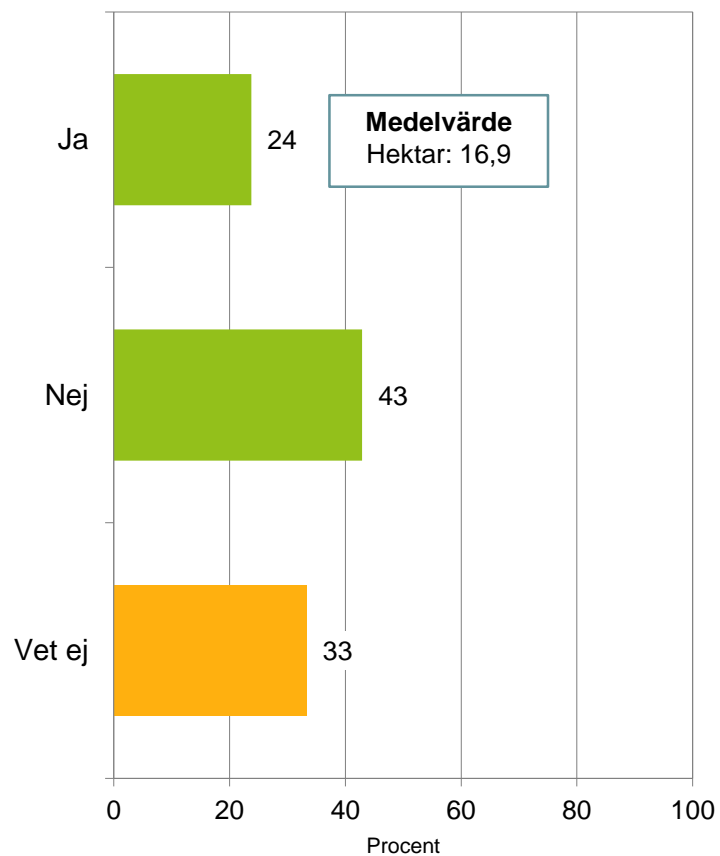

H3. Om du har om- eller nytäckdikat fält med lerjord, har du då anlagt så kallade kalkfilterdiken genom att blanda strukturkalk i återfyllnads- materialet?

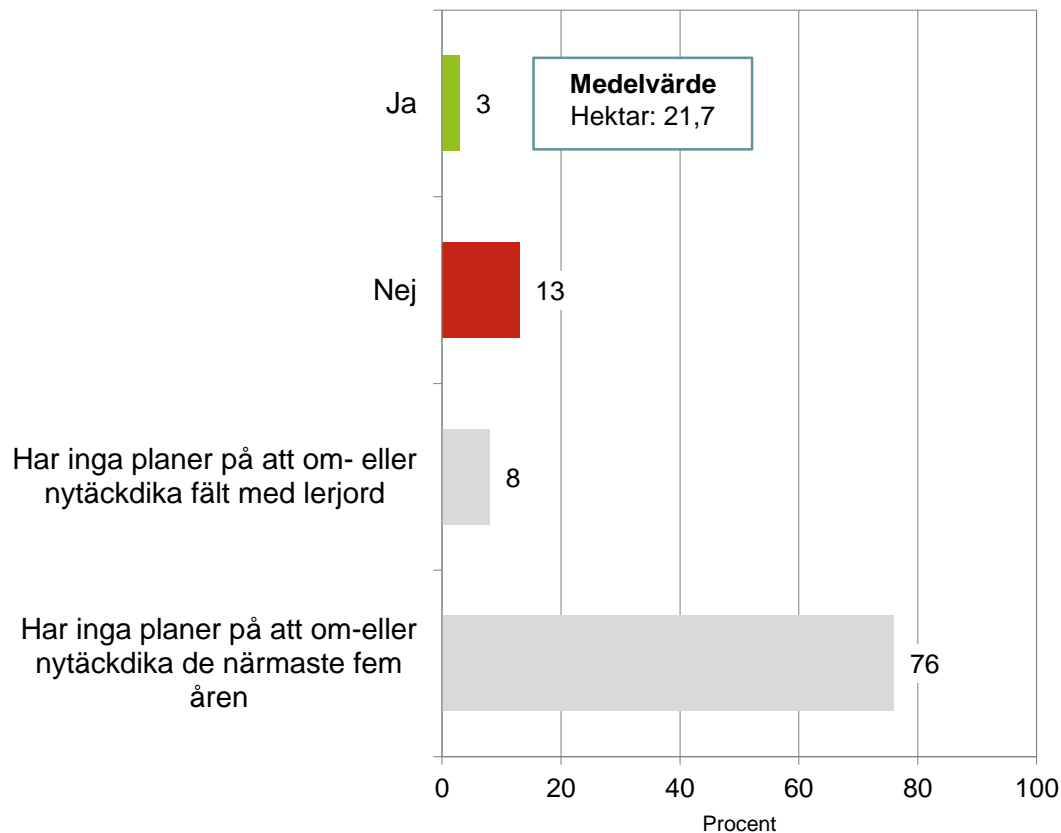
Planer på att om- eller nytäckdika

H4. Planerar du att om- eller nytäckdika inom de närmaste fem åren framöver?

Planer på att anlägga kalkfilterdiken

H5. Om du planerar att om- eller nytäckdika fält med lerjord, har du i så fall för avsikt att anlägga kalkfilterdiken genom att blanda strukturkalk i återfyllnadsmaterialet?

D1. Har du en aktuell markkarta för dina fält? (max 10 år gammal)

	200+ ha	100- 199 ha	50-99 ha	-49 ha	Medlem i GN	Ej medlem i GN
Ja	84%	67%	50%	33%	77%	38%
Nej	14%	29%	46%	60%	22%	56%
Vet ej/Ej svar	1%	3%	4%	7%	1%	6%

G3. Känner du till att det finns två olika stöd för strukturkalkning?

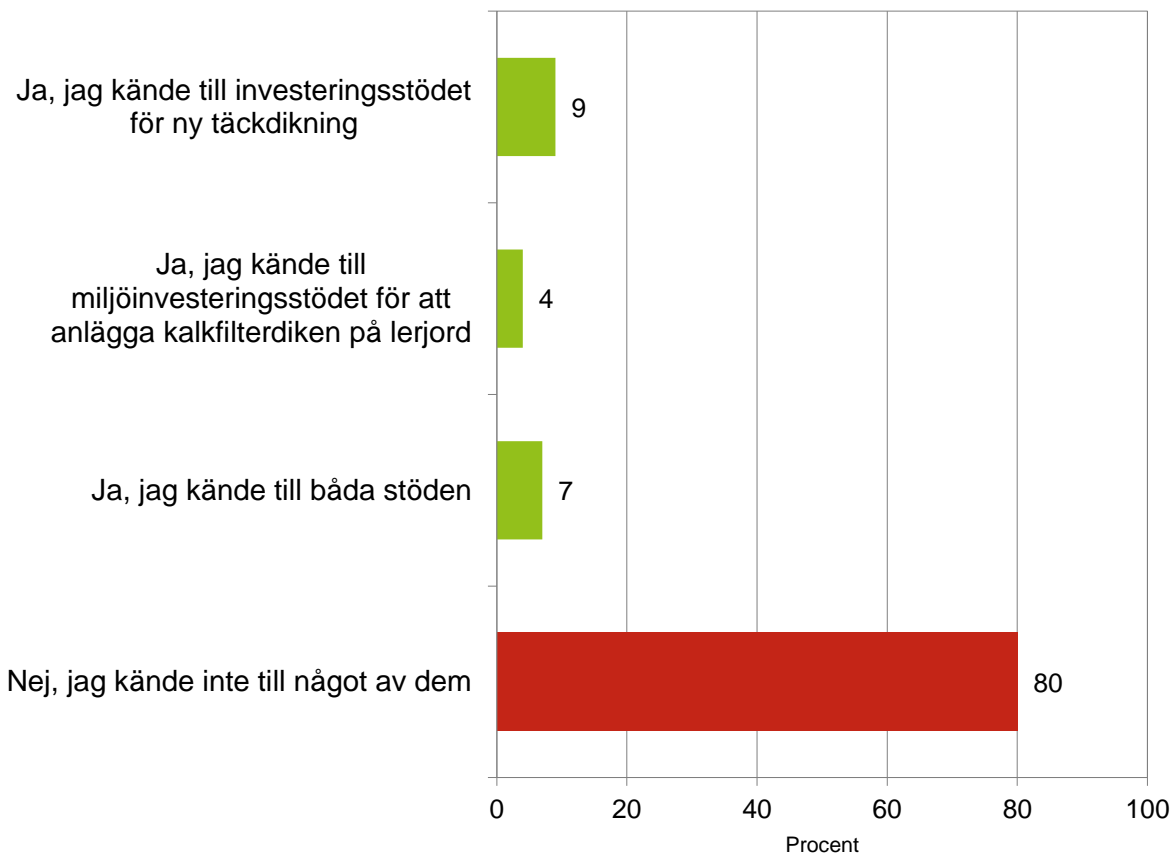
	200+ ha	100- 199 ha	50-99 ha	-49 ha	Medlem i GN	Ej medlem i GN
Ja, LOVA-stödet	36%	24%	17%	8%	27%	14%
Ja, investeringsstödet	6%	5%	6%	4%	6%	4%
Ja, känner till båda	23%	18%	12%	9%	20%	11%
Nej, inte något av dem	35%	53%	65%	79%	48%	71%

H4. Planerar du att om- eller nytäckdika inom de närmaste fem åren framöver?

	200+ ha	100- 199 ha	50-99 ha	-49 ha	Medlem i GN	Ej medlem i GN
Ja	48%	30%	19%	13%	32%	18%
Nej	21%	35%	47%	55%	36%	48%
Vet ej	31%	36%	33%	32%	32%	33%
	26-35 år	36-45 år	46-55 år	56-65 år	65- år eller äldre	
Ja	40%	36%	25%	20%	11%	
Nej	26%	30%	36%	49%	62%	
Vet ej	34%	34%	39%	31%	27%	

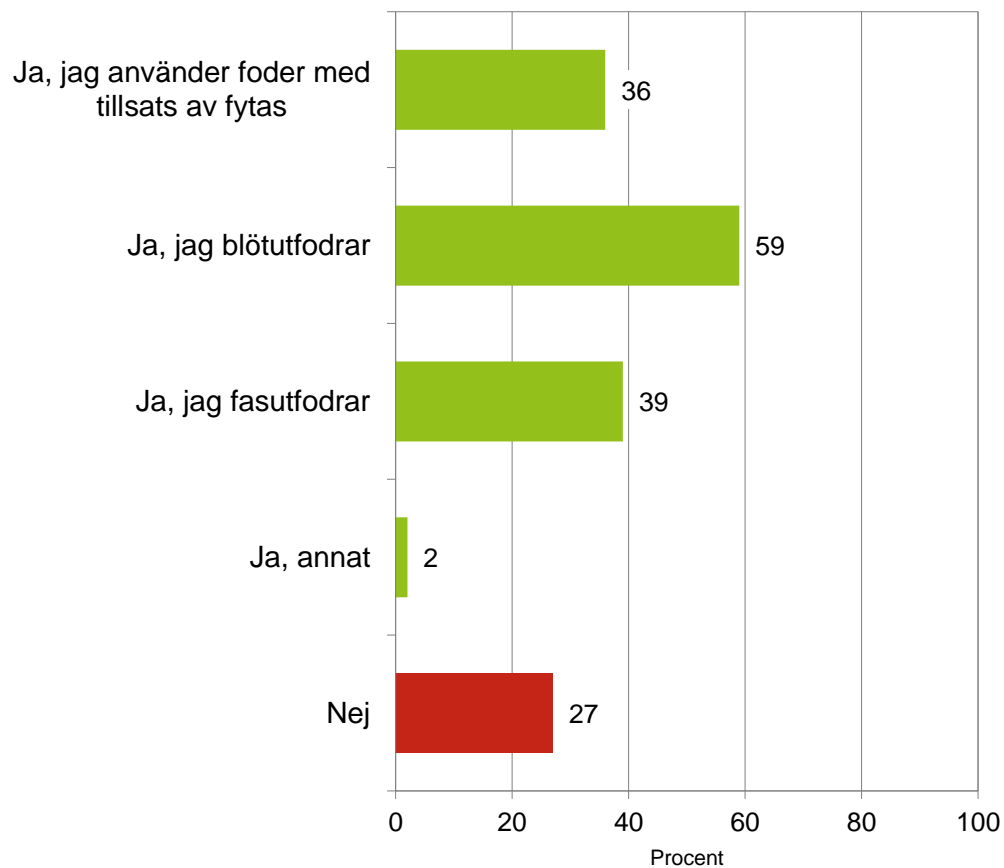
Kännedom om investeringsstöd

H6. Visste du att du i många län kan få investeringsstöd via landsbygdsprogrammet för att om- eller nytäckdika och miljöinvesteringsstöd för merkostnaden för att blanda in kalk i återfyllnadsmaterialet?

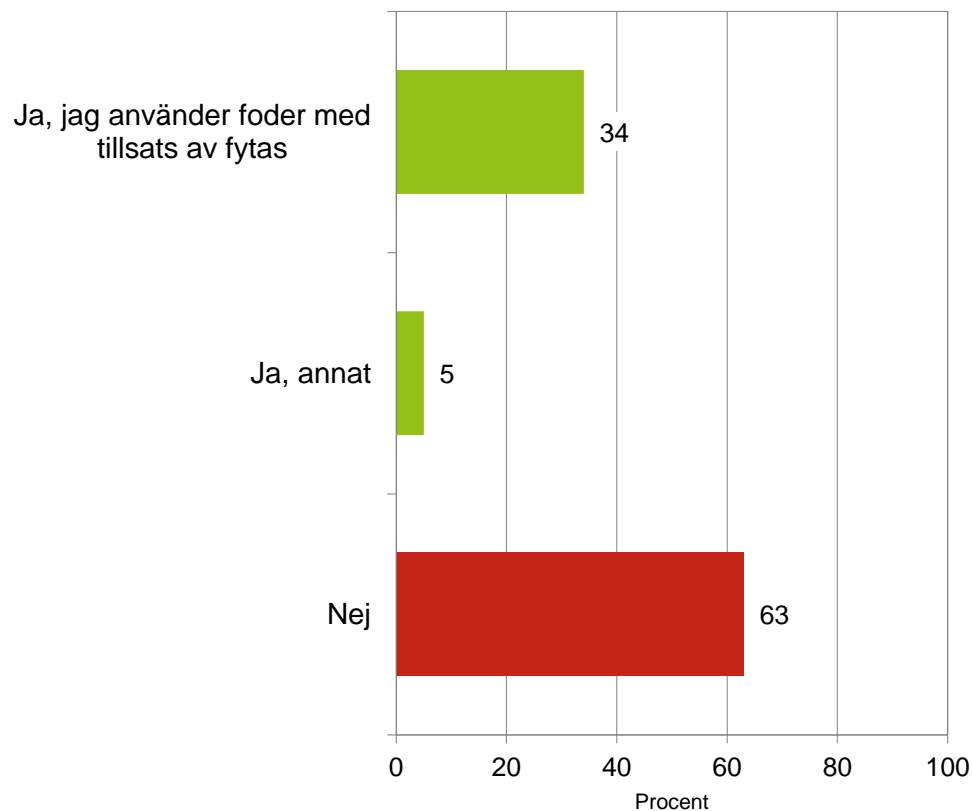
II. Har du gjort något som ökar fosforutnyttjandet i grisarnas foder?

Bas: De 4 % (n = 173) som har slaktgrisar eller suggor och smågrisar

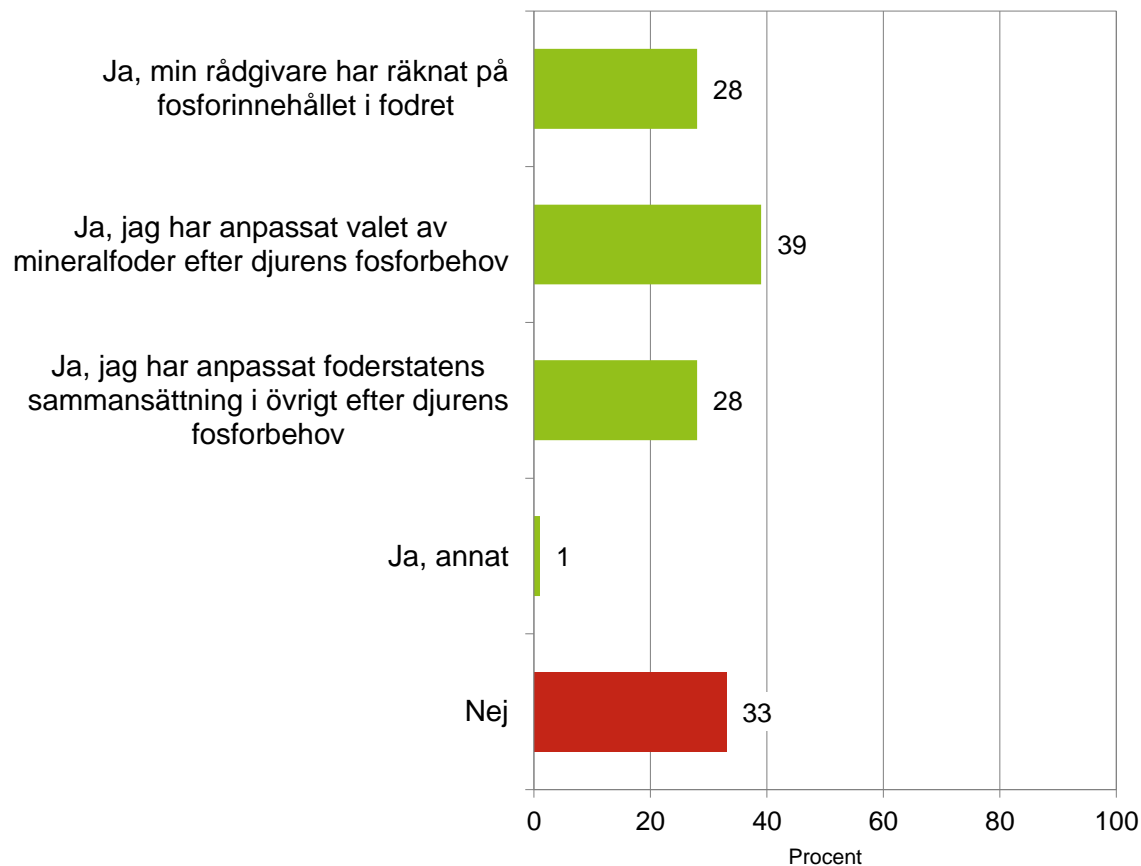
I2. Har du gjort något som ökar fosforutnyttjandet i foder till höns eller slaktkycklingar?

Bas: De 2 % (n = 88) som har slaktkycklingar eller värphöns

13. Har du gjort något som ökar fosforutnyttjandet i mjölkornas foder?

Bas: De 15 % (n = 567) som har mjölkkor

- › Medlemmar i Greppa Näringen och lantbrukare med stora gårdar är mer insatta och gör fler miljöåtgärder än icke-medlemmar och de som har mindre gårdar.
- › Det är vanligare med underskott än överskott i fosforbalansen. Några få procent har stora överskott – dem skulle vi behöva nå med rådgivning!
- › De vanligaste råden bland dem som fått fosforrådgivning var att markkartera, gödsla enligt markkartan och förbättra/se över dräneringen.
- › Bara drygt hälften har en aktuell markkarta (högst 10 år gammal). Vi behöver prata mer om markkartering!
- › 62 % kände inte till något av stöden för strukturkalkning och 80 % kände inte till stöden till dränering och anläggning av kalkfilterdiken. Vi behöver prata mer om stöden också!

- › **Tre fjärdedelar** av de 21 % som uppger att de har **strukturkalkat** sedan 2010 har gjort det **utan stöd**. Mindre än en procent har gjort det med investeringsstöd från landsbygdsprogrammet! Det ger anledning att **fundera över stödets utformning i nästa landsbygdsprogram**.
- › **Var femte lantbrukare** kan tänka sig att **anlägga en fosfordamm**. Av dessa vill **85 % ha hjälp av en rådgivare** med projektering och ansökan.
- › Nästan **tre fjärdedelar** av dem som har **grisar** och **två tredjedelar** av dem som har **mjölkkor** har gjort något för att **förbättra fosforutnyttjandet i fodret**. För fjäderfäproducenter är motsvarande siffra 37 %.
- › Runt **35 %** av dem som har **grisar och fjäderfä** uppger att de **använder fytas i fodret**. För dem som **inte** gör det **stämmer inte schablonvärdena** för fosforutsöndring i VERA och föreskrifterna.

